

Slovenski narod potrebuje srednjega stanu in trgovec in industrijalec sta jedro vsacega srednjega stanu. Če prideta trgovina in industrija v tuje roke, zgubljali se bodo zaslužki slovenskih rok v tujih blagajnah in naša slovenska domovina postane eksploacijsko polje tujih, nam sovražnih elementov, kateri se ne bodo zadovoljevali samo z zaslužkom, ampak si bodo svoje stališče hoteli olajšati s kruto germanizacijo.

Že sedaj je velika industrija in velika trgovina na Slovenskem večinoma v nemških in v italijanskih rokah. Slovenci imamo jako malo večjih trgovcev in obrtnikov, le jako malo trgovski popolnoma izobraženih moč, tako da niso samo podjetniki tujci, ampak da so tudi njihovi uradniki tujega rodu in nam sovražnega mišljenja.

Ti oziri, ta uvaževanja so napotila našega mecena, da je svojo velikodušno ustanovo namenil tistim Sloven-
cam, ki obiskujejo slovensko trgovinsko akademijo. S tem ni samo pokazal, kaj nam je storiti, da se ubranimo velike nevarnosti, katera nam preti od gospodarske preosnove, ki se pripravlja po vsem svetu, ampak je tudi dejanski omogočil, da začnemo delati tudi na tem polju.

Popolnoma svojega smotra ne dosežemo prej, dokler ne dobimo svoje lastne trgovinske šole in sicer v narodovem središču, v Ljubljani. Samo taka trgovinska šola bi dejala slovenskemu trgovskemu naraščanju priliko, pridobiti si vsestransko in temeljito občno in strokovno omiko, samo taka šola bi nam dala toliko močij, da bi mogli sčasoma izpodriniti tujce, kateri se zdaj mej nami šopirijo in v zahvalo za lepi zaslužek, ki jim ga dajemo, še našo narodnost zatirajo.

Ustanovitev trgovinske šole je jedna najnujnejših narodnih in gospodarskih potreb, a ustanovitvi te šole smo se prav vsled Gorupove ustanove znatno približali. Tisti mladeniči, katerim omogoči Gorupova ustanova, da izvrše študije na trgovski akademiji, bodo gotovo z veseljem prevzeli učiteljska mesta na trgovski šoli v Ljubljani, če ne vsi, pa vsaj jeden ali drugi, a čim bodo potrebne učiteljske moči na razpolaganje, se bo morala mestna občina ljubljanska nemudoma lotiti ustanovitve trgovske šole.

V tem tiči veliki pomen nove žrtve, katero je na domovinski altar položil plemenit mož, mož, katerega nam je kakor nalašč naklonila božja previdnost, mecen gospod Josip Gorup, čigar ime bo vedno z zlatimi črkami zapisano v zgodovini slovenskega naroda.

Graško nadsodišče in Slovenci.

Velika borba, katero smo bili Slovenci prisiljeni voditi proti graškemu nadsodišču, ki je slovenskim strankam in njihovim zastopnikom branilo, razpravljati pri vzklicnih razpravah v svojem jeziku, je končana in sicer za nas ugodno.

Niti trenotek nismo dvomili, da se stvar dožene v našem smislu. Slovenski juristi so jasno in neovržno do-

kazali, da nam po zakonih in predpisih gre ta pravica, a vzlic tem pravosodno ministerstvo ni hotelo kratkim potom odrediti, da mora graško nadsodišče o slovenskih pravih slovenski razpravljati, ampak je prepustilo najvišjemu sodišču, da razsodi v stvari.

Najvišje sodišče je v takozvani plenisimarni seji, katere so se poleg predsednika dr. plem. Stremayrja udeležili vsi senatni predsedniki in vsi dvorni svetniki sklenilo spoznati, da je graško nadsodišče kršilo zakone in naredbe, ko je prepovedalo slovensko razpravljanje in je razsodilo, da je graško nadsodišče dolžno o slovenskih pravnih zadevah razpravljati v slovenskem jeziku.

Dosegli smo torej svojo, v zakonih zajemalno pravico in ves krik in ropot naših nasprotnikov nam je ne odzame, dasi se ta krik in ropot razlega po celi državi.

Razsodba najvišjega sodišča je eminentno principijelna. Ni je smatrati za razsodbo v jednom posameznem slučaju, kakor so jo poskušali tolmačiti trabantje grofa Gleispacha, graškega višjesodnega predsednika, ampak smatrati jo je za normativno določbo, kateri se bo moralo tudi graško nadsodišče brezpogojno ukloniti, naj se že grofu Gleispachu in višjesodnim svetnikom všeč ali ne.

Vsled te razsodbe pa zadene pravosodno ministerstvo dolžnost, da poskrbi kar treba, da se bodo slovenske obravnave tudi res vršile pred graškim nadsodiščem. Sedaj je to skoro nemogoče. Pri graškem nadsodišču ogromna večina višjesodnih svetnikov ni zmožna slovenskega jezika ali k večjemu le nezadostno. Prav malo je višjesodnih svetnikov, kateri bi bili sposobni, razumeti slovensko obrnavo.

Ker se bode moralo odslej o slovenskih pravnih zadevah slovenski razpravljati, nastane neizogibna potreba, da se za take razprave ustanovi poseben senat, čigar člani bodo slovenskega jezika popolnoma zmožni ter sposobni razsojati na podlagi ustnih slovenskih razprav. Tak senat je bivši pravosodni minister grof Schönborn z naredbo z dne 3. februarja 1890 ustanovil za nemške pravde, dasi so vsi višjesodni svetniki pri graškem nadsodišču zmožni nemškega jezika, in takšen senat, ki je v Gradcu še vse bolj potreben, kakor v Pragi, zahtevamo sedaj tudi Slovenci, ker vidimo samo v njem jamstvo, da se bo o slovenskih pravih pravilno in zakonito razsojevalo, kajti jezikovno nesposobni uradniki tega tudi kraj najboljše volje ne morejo storiti.

Politični pregled.

— Državni zbor. V sredo so se zopet začele seje. Na vrsto so prišli predlogi, naj se obtoži bivše Badenijevo ministerstvo, ker je v burnih dnevih meseca novembra l. l. poklicalo policijo v poslansko zbornico in dalo nekatere poslance iz zbornice odstraniti. Nemška opozicija je za to razpravo delala velike priprave, misleč, da se zopet zgodi tako, kakor letos na spomlad, ko so nekateri člani raznih slovenskih strank bili odsotni in je bil sprejet obtožni predlog pri prvem branju, a je sprejetje izgubilo veljavnost, ker je vlada zaključila zasedanje drž. zbora.